

Cat.4 # 7 “Blanken in Slavenketenen, in de VS”

Oktober 2004

Door Pieter Bos

Wandelen in slavenketenen.

Durven we onder ogen te zien wat de slavenhandel en de slavernij werkelijk waren en wat ze teweeg hebben gebracht, merkbaar tot op de dag van vandaag?

David Pott, een blanke Engelsman (www.lifelineexpedition.co.uk), is geroepen om in voormalige slavenhandelssteden met een groep plaatselijke gelovigen in ketenen te lopen, op de manier als indertijd de slaven dat moesten. Terwijl zij dat doen, reiken medewerkers folders uit, om de omstanders duidelijk te maken hoe erg de slavenhandel eigenlijk was/is en hoe de betreffende stad er vroeger aan heeft meegedaan.

Publieke bewustwording

Het is nodig **publieke bewustwording** over dit onderwerp op gang te brengen, of beter: het publieke taboe op dit punt te doorbreken. Voor de blanke Nederlanders althans, want het gekleurde deel van de Nederlanders weet er alles van, het zit diep “in hun genen,” vooral met verontwaardiging, want niet alleen wordt niet gezegd: “Het had nooit mogen gebeuren, wij zijn schuldig!” maar het wordt gewoon ontkend, “vergeten.” Tijdens een gesprek over een mogelijke actie in Nederland, met de voorzitter van een “Comité Slavernijverleden” (de stad doet er even niet toe) viel het deze ambtenaar op dat wij spraken over “**verantwoordelijkheid nemen**” terwijl zijn comité zich richtte op **bewustwording**. Bij “verantwoordelijkheid nemen” komt nl. onmiddellijk de vraag van morele en financiële verantwoordelijkheid om de hoek en daar weet de overheid geen raad mee. Dit doet ons deze vragen stellen

- A)** Als de wereld, zij het schoorvoetend, eraan toe is het taboe te doorbreken en de wrange feiten van oude wreedheid in het openbaar te brengen, dan komt de vraag: is de Gemeente al zover? Of zijn wij oranje trots op onze zeehelden en prins en negeren we hun ongerechtigheden?
- B)** Weet de Gemeente van Christus raad met het nemen van morele en eventueel financiële verantwoordelijkheid voor historische schulden, zoals David dit wist en toepaste betreffende de wandaden van zijn voorganger Saul betreffende een verbond gesloten door diens verre (!) voorganger Jozua (2Sam 21)?
- C)** Weet de Gemeente van Christus wat het is om “identificerend schuld te belijden,” schuld belijden voor de zonden van een voor-ganger, zoals Daniel en Nehemia deden (Dan 9, Neh. 1) op grond van Lev 26:40-41? Wanneer de gemeente van Christus geen raad weet met “historische schuld” en daarin de wereld niet voorgaat hoe moet de wereld dan leren haar verantwoordelijkheid te nemen?

“Wandelen in slavenketenen” in de VS

Dit “Wandelen in Slavenketenen” is al gedaan in Engeland, Frankrijk en Portugal en haalde daar vaak de kranten en de autoriteiten, en altijd de harten van het publiek. In oktober 2004 vond het plaats in de Oostkust van de VS, op dringend verzoek! Het waren de Hollandse schepen die de eerste slaven naar de Nieuwe Wereld brachten; dat staat in alle Amerikaanse geschiedenisboekjes. Dus mochten de “Hollanders” daar niet bij ontbreken.

Pieter liep mee, van 11-14 oktober in Charleston, en 14-20 oktober in Richmond.

In Annapolis (dit gebeurde voordat Pieter zich aansloot bij de groep) werden blanken op de nachtelijke slavenmarkt “verkocht.” Natuurlijk zijn er blanken die het nutteloos, overdreven of zelfs offensief vinden. Voor Afro-Amerikanen (en in Nederland: Surinamers, Antillianen) is zo iets daarentegen heel belangrijk: “Eindelijk, eindelijk, ze beginnen het door te krijgen.”

Charleston: voor het eerst sinds Martin Luther King.

Pieter liep met zijn groep in Charleston en Richmond in totaal 35 km in ketenen, en met een juk, zoals de slaven liepen die als handelswaar werden afgeleverd en verkocht. Dit was geen demonstratie of toneelspel, maar bedoeld om de ontkenning die de over het onrecht zolang verdoezelde stilte heerste te doorbreken en de schuld te belijden. Steeds liepen 5 blanken uit het team in ketenen, met ervoor en er achter een Afro-Amerikaan.

In Charleston was de belangstelling gering. Die stad vindt het moeilijk haar verleden onder ogen te zien. Een zwarte dame van 84, die in de 60er jaren ook mee had gelopen in de marsen van Martin Luther King, liep het gehele stuk mee. Ze zei: “Dit is eigenlijk pas het eerste echte vervolg op de marsen van toen.”

Richmond: tranen en willen vergeven.

In Richmond, de oudste slavenmarkt in de VS, werd de "Slave trail" gelopen, de route vanaf de losplaats naar de slavenmarkt en, net als toen, s' nachts; beklemmend. Pieter was gevraagd om namens Europa een verklaring af te leggen. Toen hij knielde en nauwkeurig de schuldige feiten van Europa noemde en wilde zeggen: "Wilt u alstublieft..." kon hij het woord 'vergeven' niet over zijn lippen krijgen, zo oppervlakkig en pathetisch kwam het hem voor; hij blokkeerde en huilde vreselijk. Twee Afro-Amerikanen uit de omstanders snelden toe, grepen de microfoon en riepen: "Ik had nooit gedacht door een blanke te worden ontroerd, dat ik zelfs maar zou overwegen te vergeven, maar nu wil ik vergeven; vandaag wil ik graag vergeven."

Die tocht eindigde bij de voormalige slavenbegraafplaats. Daar moest een blanke jongen van 14, ook in ketenen, opeens erg huilen. In de latere jaren werden namelijk met name jonge slaven verhandeld, die waren sterker en gedweeër. En er drong iets van hun lijden tot hem door.

De volgende morgen, na een tocht met KKK-type demonstranten aan de overkant van de weg, eindigden we op diezelfde plaats en kwam de, zwarte, Loco - burgemeester ons in tranen bedanken. Ook waren er twee "Black Moslim" echtparen (Afro-Amerikanen die zich, verbitterd over discriminatie, tot de Islam hebben gewend om daarin hun identiteit te vinden en daarvan hun herstel te verwachten). Ze waren er de vorige avond ook al en opnieuw zeer ontroerd. We hebben hen en de Locoburgemeester de voeten mogen wassen.

Waar de eerste slaven aan land kwamen: arenden.

De volgende dag, aan de Jamesrivier, de plaats waar in 1609 een Hollands schip voor het eerst slaven in N.-Amerika verkocht, "ontstond" spontaan, geïnspireerd, de volgende profetische handeling: "Mr. Holland" (Pieter) stond op de rand van het water, als kwam hij juist uit het schip. Hij beleed schuld en vroeg niet alleen vergeving voor het als slaven aan land brengen van Afrikanen, maar hij bad ook om Gods bescherming en zegen over hen en voor hun bestemming in dit nieuwe continent. Vóór hem, tegen de helling op, stonden alle acht Afro-Amerikanen van het team. Bovenaan stond "Mr. Engeland," die daarop als "vroeg kolonist" vergeving vroeg voor het kopen van zwarte mensen en hen nu welkom heette in het continent, en wel tot de bestemming die God daar voor hen heeft. De Heer gaf ons de woorden. De zwarte mensen juichten en dansten. En toen waren er opeens vier arenden in de lucht, vlak boven ons, majesteitelijk zwevend, iets zeldzaams! Is dat niet wonderlijk?